

Sygn. akt I ACa 1296/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Marzena Konsek- Bitkowska

Sędziowie: SA Ewa Klimowicz-Przygódzka (spr.)

SO del. Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska

Protokolant: sekretarz sądowy Karolina Długosz-Żółtowska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. O.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt XXIV C 55/16

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że w miejsce odsetek ustawowych od kwoty 441.735,55 zł (czterysta czterdzieści jeden tysięcy siedemset trzydzieści pięć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) zasądza odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 3 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. O. kwotę 1035 zł (tysiąc trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Katarzyna Jakubowska-Pogorzelska Marzena Konsek- Bitkowska Ewa Klimowicz-Przygódzka

I ACa 1296/16 UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił w całości roszczenie główne powoda P. O. dotyczące zasądzenia na jego rzecz kwoty 441 735,55 zł tytułem zwrotu pobranej przez pozwaną S.A. (...) z siedzibą w W. opłaty za wykup polisy. Z ustaleń faktycznych poczynionych w tym zakresie przez sąd I instancji wynikało, że strony niniejszego postępowania łączyła umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, tzw. polisa inwestycyjna. Integralną część tej umowy stanowiły (...) (dalej (...)).

Umowa powyższa została rozwiązana. Do tego momentu powód zgromadził na swoim rachunku ubezpieczeniowym środki w wysokości 803 155,54 zł.. Pozwana w związku z likwidacją polisy wypłaciła powodowi jedynie kwotę 361 419 zł, gdyż w oparciu o postanowienia art. IX (...) wartość polisy pomniejszyła o opłatę z tytułu całkowitego wykupu wartości polisy wynoszącą 441 735,55 zł.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko powoda, iż powyższe postanowienie (...) miało charakter klauzuli niedozwolonej o jakiej mowa jest w art. 385¹ § 1 k.c., ponieważ kształtowało prawa i obowiązki powoda jako konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes. Tym samym w oparciu o art. 385¹ § 1 i 2 k.c. postanowienie to nie wiązało powoda, co oznacza, że brak było podstaw do potrącenia przez pozwaną z kwoty wypłaconej powodowi opłaty wykupu polisy. Pozwana w zakresie pobranej opłaty pozostawała bezpodstawnie wzbogacona w rozumieniu art. 405 k.c., a zatem po jej stronie istniał obowiązek zwrotu na rzecz powoda kwoty 441 735,55 zł.

Termin zwrotu powyższej należności wynikał z art. IX ust 10 (...) i wynosił 14 dni od daty umorzenia jednostek uczestnictwa, co nastąpiło w dniu 18 XI 2015 r.. Czyniło to zasadnym żądanie powoda zasądzenia na jego rzecz od strony pozwanej odsetek od dnia 3 XII 2015 r., a nie jak domagał się od dnia 18 XI 2015 r..

Sąd Okręgowy wyjaśnił ponadto, iż pomimo, że materialnoprawną podstawą żądanych przez powoda odsetek stanowił art. 481 k.c., to zasądził na jego rzecz odsetki ustawowe a nie odsetki ustawowe za opóźnienie, ponieważ miał na uwadze wyrażony w art. 321 k.p.c. zakaz orzekania ponad żądanie, przez co należy rozumieć, iż w ocenie tego sądu powód z żądaniem zasądzenia na jego rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie nie wystąpił.

Wyrok powyższy w zakresie dotyczącym właśnie rodzaju zasądzonych odsetek zaskarżył powód, domagając się jego zmiany poprzez zasądzenie na jego rzecz kwoty należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 3 XII 2015 r. do dnia zapłaty.

Podniósł, iż sąd I instancji pominął jego twierdzenia zawarte w piśmie procesowym z dnia 24 III 2016 r., precyzującym żądanie pozwu w zakresie odsetek, wskazujące, iż domaga się odsetek ustawowych za opóźnienie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja strony powodowej zasługiwała na uwzględnienie.

Poza sporem w niniejszej sprawie było, że powód domagał się od strony pozwanej odsetek z tytułu pozostawania przez nią w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia pieniężnego polegającego na zwrocie nienależnie pobranej od niego opłaty z tytułu wykupu polisy w kwocie 441 735,55 zł.

Wysokość tych odsetek nie została przez strony umowy ubezpieczenia oznaczona, a zatem na podstawie § 2 art. 481 k.c. powodowi należały się odsetki ustawowe za opóźnienie. Takie też żądanie w rozumieniu art. 187 § 1 k.p.c. zostało w niniejszej sprawie zgłoszone. Przytoczone zostały okoliczności faktyczne uzasadniające powyższe roszczenie tj. opóźnienie pozwanej jak i wbrew stanowisku sądu I instancji powód w taki właśnie sposób ostatecznie określił swoje żądanie. W piśmie procesowym datowanym na dzień 24 III 2016 r., znajdującym się na k 106-122 akt sprawy powód bowiem doprecyzował kwestię dochodzonych odsetek, domagając się w sposób jednoznaczny zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej spółki odsetek ustawowych za opóźnienie (k 106).

O jakimkolwiek zatem wyjściu ponad żądanie w rozumieniu art. 321§ 1 k.p.c. nie mogło być mowy.

Dodać należy, iż przedmiotowe pismo procesowe strony powodowej w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia apelacji tj. wskazującym rodzaj dochodzonych odsetek nie było objęte rygorem o jakim mowa w art. 207 § 3 k.p.c., dla skuteczności jego złożenia nie była w związku z tym wymagana zgoda przewodniczącego. Nie zostało ono z resztą zwrócone.

Pismo to zdaniem Sądu Apelacyjnego wchodziło w zakres pism procesowych doręczanych w trybie art. 132 § 1 k.p.c. i w taki też sposób zostało do strony pozwanej wysłane tj. bezpośrednio jej profesjonalnemu pełnomocnikowi. Nie sposób było w szczególności przyjąć, iż doprecyzowanie powództwa w zakresie żądania zasądzenia odsetek z odsetek ustawowych na odsetki ustawowe za opóźnienie, przy niezmienionej podstawie faktycznej roszczenia stanowiło zmianę powództwa polegającego na wystąpieniu z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego. Była

to co najwyżej zmiana ilościowa dochodzonej należności odsetkowej, uzasadniająca zastosowanie trybu wskazanego w przywołanym powyżej przepisie (wyrok SN z 11 II 2015 r. I PK 123/14).

Reasumując wniesienie pisma procesowego z dnia 24 III 2016 r. wywarło wszelkie skutki procesowe , w tym polegające na dookreśleniu dochodzonych odsetek , zgodnie z wprowadzonym z dniem 1 I 2016 r. do kodeksu cywilnego rozróżnieniem odsetek ustawowych i odsetek ustawowych za opóźnienie (ustawa z 9 X 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw Dz.U. 2015.1830).

Z powyższych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez określenie zasądzonych w jego pkt 1 odsetek jako odsetek za opóźnienie.

Na podstawie art. 98 §1 k.p.c. pozwana jako strona przegrywająca postępowanie apelacyjne została zobowiązana do zwrotu powodowi kosztów poniesionych przez niego na tym etapie postępowania w wysokości łącznej 1035 zł (135 zł opłata od apelacji plus koszty zastępstwa procesowego wyliczone na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z §10 ust 1 pkt 2 rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 X 2015 r. Dz.U. 2015.1800 z późn. zm,w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia apelacji).

E.Klimowicz-Przygódzka M.Konsek- Bitkowska K. Jakubowska- Pogorzelska